

haft, heftig verletzend: वाच MBh. 3, 871.

मर्मघ्न (मर्मन् + घ्न) adj. f. $\frac{3}{2}$ die Gelenke verletzend, überaus schmerzhaft, stark verletzend: वाच HARIV. 4246.

मर्मघ्न n. = कृद् H. c. 124. Wohl fehlerhaft.

मर्मच्छिद् (मर्मन् + 2. छिद्) adj. die Gelenke durchschneidend, überaus schmerzhaft, stark verletzend: वेदना: Spr. 3739. कृदये वागसिस्तोदणो मर्मच्छिद् Kām. Nitis. 14, 10.

मर्मच्छेद (मर्मन् + छेद्) m. das Durchschneiden der Gelenke, die Verursachung eines heftigen Schmerzes: (परिग्रहाः) दधति विरहे मर्मच्छेदम् PHAB. 92, 12.

मर्मज्ञ (मर्मन् + ज्ञ) adj. 1) die verwundbaren —, die schwachen Stellen kennend (eig. und übertr.) MBh. 7, 1558. R. 6, 78, 22. भृत्य Spr. 1044. पर° 2007. — 2) mit dem Kern einer Sache vertraut: दैराज्यकर्म° Rāga-Tar. 8, 707. eine tiefe Einsicht habend, überaus klug Hit. 92, 5.

मर्मत्र (मर्मन् + त्र) Panzer R. ed. Ser. 2, 67, 61 (nach BENFEY). — Vgl. मर्मावराण.

मर्मन् n. AK. 3, 6, 30, membrum, Gelenk, offene Stelle des Körpers, welche der tödtlichen Verwundung besonders ausgesetzt ist; = जीवस्थान HALĀS. 2, 374. vital part WISE 69. fgg. übertr. die schwache, leicht verwundbare Seite eines Menschen, die er geheim zu halten sucht: वृत्रस्य चिह्निद्येन मर्म RV. 1, 61, 6. 3, 32, 4. 5, 32, 5. मर्माणि ते वर्मणा हृदयामि 6, 73, 18. नि धौ वृत्रस्य मर्माणि वज्रमिन्द्रो अघीपत् 8, 89, 7. 10, 87, 15. Kāṭh. 36, 8. KAUF. 13. 39. 47. Man zählt deren 107 Nir. 9, 28. 14, 7. Jāñ. 3, 102. Suçr. 2, 337, 17. 344, 14. 1, 97, 11. 337, 13. 349, 16. °घात Çārṇ. Sām. 1, 7, 28. मर्मविभाग Verz. d. Oxf. H. 303, a, 1 v. u. 311, a, 5 v. u. मर्मसंधिषु (Dvāṁdva) Dhūrtas. in LA. (II) 13, 15. चिन्विर्वात्पाम्यहं वाणान्वाणिगजमर्मसु R. 2, 23, 37. मर्मण्यभिहृते (so die ed. Bomb.) मयि 63, 37. तेन मर्माणि निर्विद्धः श्रेण 3, 50, 19. विव्याध दशभिर्वाणै राघवं सर्वमर्मसु 5, 80, 10. 11. नैष मूर्ध्नि प्रभो बध्ना दृष्टं हि मर्मसु 92, 41. KATUĀS. 11, 70. वाण उद्धृता मर्मतः R. 2, 64, 16. नाराचेन — भृशं मर्माण्यताडयत् MBh. 6, 3417. यथा तुदसि मर्माणि वाक्कुरैरिह नो भृशम् 2, 2530. तवैव मर्म भेत्स्यति (वाणः) भिन्नमर्मा मरिष्यसि 14, 845. 480. Spr. 1543. DAÇAK. in BENF. Chr. 201, 2. शरीरं त्यजते ज्ञत्पुष्प्यमानेयु मर्मसु MBh. 14, 470. Inscr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 23, Çl. 9. यथा हि शैशिरः कालो गवां मर्माणि कृत्तति। तथा पाण्डुमुत्तानां वै भोभ्यो मर्माणि कृत्तति॥ MBh. 6, 5522. कृत्तति देहिनां मर्म शस्त्राणीव वचोसि च Spr. 1038. मर्म निकृत्तति R. 4, 21, 6. Spr. 4439 (मर्माणि). मर्माण्युत्कृत्य R. 5, 8, 14. मर्म मे निशितः शोरो हृणद्धि 2, 63, 43. बाणाद्यथित° 23. मर्मव्यथा Gtr. 3, 14. बाणाभिहृत्° R. 2, 63, 49. मर्माण्यस्थोनि कृदपं तवामूत्रा वाचो निर्दहन्तीव पुंसाम् Spr. 4698. दहति मर्म (शोकस्वरः) 2872. मर्माणि च वितर्स्यति BHATT. 16, 15. आयुर्मर्माणि रत्तति Spr. 1386. स्वकृदयमर्मणि वर्म करोति Gtr. 4, 3. अक्षमर्मणि सीव्यति UTTARARĀMAK. 97, 14. डुरुक्षैर्मर्म पस्पृशुः BHĀG. P. 3, 4, 1. न कंचिन्मर्मणि स्पृशेत् Jāñ. 1, 153. KŪRMAP., UPARIBHĀGA 13 im ÇKDr. परस्य नामर्मसु ते (वाक्सायकाः) पतन्ति Spr. 2707. किं मर्म च वीर्यं च सर्वं वेत्ति निज्ञो रिपुः 924. परस्परस्य मर्माणि येन रत्तति ज्ञत्तवः 1706. आघटयति मर्माणि Kām. Nitis. 3, 43, v. l. — Vgl. घ्र°, घ्रघो°, शिरो° und पर्वन्.

मर्मपारग (मर्मन् + पा°) adj. mit dem innersten Kern einer Sache ver-

traut: धर्मागम° NAISH. 2, 9.

मर्मभेद (मर्मन् + भेद्) m. das Treffen der empfindlichen, leicht verwundbaren Stellen eines Menschen (in übertr. Bed.) MĀRK. P. 30, 70. Kernschuss VJUTP. 120.

मर्मभेदन (मर्मन् + भे°) m. Pfeil H. c. 141.

मर्मभेदिन् (मर्मन् + भे°) 1) adj. die empfindlichen —, leicht verwundbaren Stellen eines Menschen treffend (eig. und übertr.): बाण MBh. 3, 708. 3, 7156. R. 3, 31, 28. 6, 30, 26. Dhūrtas. in LA. 73, 11. गाढशोकप्रहाराः Spr. 3. सेवकाः Rāga-Tar. 3, 140. — 2) m. Pfeil MBh. 1, 5485. 7, 1558.

मर्ममय (von मर्मन्) adj. aus den schwachen und daher geheim zu haltenden Seiten eines Menschen bestehend, diese betreffend: घालापाः PAKĀT. 184, 22.

मर्मर (onomatop.) 1) adj. rauschend: मर्मरः पवनोद्धूतराजतालीवनधनिः RAGH. ed. Calc. 4, 56. वनस्थलीर्मर्मरपल्लमोताः KUMĀRAS. 3, 31. भूर्जल-कपरिरोधमर्मरमरुत् Rāga-Tar. 2, 165. निवसनैः Kleider RAGH. 19, 41. m. eine Art Kleid (वसनात्तर, वस्त्रभेद) H. an. 3, 592. MED. r. 203. — 2) m. das Rauschen AK. 1, 1, 6. 2. H. 1403. H. an. MED. HĀR. 131. HALĀS. 1, 151. घन्तुराशेस्तोरेषु तालीवनमर्मरेषु (könnte auch hier adj. sein) RAGH. 6, 57. — 3) f. $\frac{3}{2}$ Pinus Deodora Roxb. H. an. MED.

मर्मरिका (von मर्मर) adj. f. मर्मरिका in Verbindung mit सिरा Bez. einer Ader im Ohrläppchen Suçr. 1, 33, 1. 3.

मर्मराज (मर्मन् + राज) m. N. pr. eines Mannes Rāga-Tar. 8, 708.

मर्मराय (von मर्मर), °यते rauschen Schol. zu RAGH. ed. Calc. 4, 56.

मर्मरीक m. ein niedriger Mensch UḢĒVAL. zu UNĀDIS. 4, 20.

मर्मरीभू (मर्मर + 1. भू) zu rauschen anfangen; °भूत rauschend: भूर्तेषु °भूता मरुतः RAGH. 4, 73.

मर्मविद् (मर्मन् + विद्) adj. die schwachen Seiten —, die verborgenen Seiten der Menschen kennend TRIK. 2, 7, 5. पर° KATUĀS. 62, 90.

मर्मविदारण (मर्मन् + वि°) adj. die Gelenke —, die tödtlichen Stellen des Körpers zerreisend, tödtlich verwundend: शत्रु° (खड्ग) R. 2, 23, 5.

मर्मविभेदिन् (मर्मन् + वि°) adj. = मर्मभेदिन्. पर° (वाण) R. 6, 36, 47.

मर्मवेगिता Kām. Nitis. 19, 7 wohl fehlerhaft für °वेदिता.

मर्मवेदिन् (मर्मन् + वे°) f. = मर्मविद् GĀTĀDH. im ÇKDr. Davon nom. abstr. °वेदिता Kām. Nitis. 19, 7 (°वेगिता gedr.).

मर्मवेधिन् (मर्मन् + वे°) adj. die empfindliche Seite eines Menschen treffend, stark verletzend: अमर्मवेधिता (nom. abstr. von घ्र°) वाचः H. 69.

मर्मस्पृश (मर्मन् + स्पृश्) adj. die Gelenke —, die empfindlichen Seiten eines Menschen berührend, stark verletzend AK. 3, 2, 33. H. 301. मार्गण Spr. 2297.

मर्मतिग (मर्मन् + घ्र°) adj. tief in die Gelenke —, in die empfindlichen Stellen des Körpers eindringend, starke Schmerzen bereitend: शर R. 4, 8, 2. शोक MBh. 13, 1685.

मर्मावराण (मर्मन् + घ्रा°) n. Panzer: °भेदिन् (शर) MBh. 6, 5578. Viel leicht ist R. 3, 32, 30 st. किञ्चमर्मावराणाः zu lesen किञ्चमर्मावराणाः die ed. Bomb. (3, 26, 32) hat भिन्नमर्मावराणाः. — Vgl. मर्मत्र.

मर्माविध् (मर्मन् + विध्) adj. P. 6, 3 116. Sch. gefährliche Stellen durch bohrend AV. 11, 10, 26. BHATT. 3, 52.

मर्माविन् (von मर्मन्) ved. adj. P. 5, 2, 122, VĀRT. 2.